

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theodōritu Episkopu Kyru Kai Eyagriu Scholastiku
Ekklesiastikē Istorìa, Eklogai Apo Tōn Istorion
Philostorgiu Kai Theodōru**

Theodoretus <Cyrrhensis>

Mogvntiae, 1679

XV. De religioso Samosatensium zelo: & de Antiocho presbytero & Evolcio
Diacono.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14162

σαι, ὠλοφύροντο μὴν ἀπαλίες ἔπομηνον. τὴν ἐρήσων πλήρης ἦ ὅτε τὸ ἄμα ἐπὶ τῶν πλοίων ἐχρῆτο. ἐπεὶ δὲ ἡ ἀφίκοντο καὶ τὸν ποταμὸν εἶδον ποιμῆνα, ὀδυρόμενοι καὶ ἐνόησαν ἑπηγάς, δακρύων τροχέοντες, πέσειν ἐπὶ τῶν μένων, καὶ μὴ προέσθαι τοῖς λύκοις τὰ θρέμματα. ἐπεὶ δὲ ἡ ὄρα ἐπέστη, ἤκυσαν ἑαυτὸν τὸν δόπολικὸν ἀναγνωστὸς νόμον, ὃς διατρεφῆσαι τὰς ἀρχαίς καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσσεται, ἠὲ μὲν αὐτῶν χρυσοῦν προσήνεκον, οἱ δὲ ἄργυρον, ἠὲ τὴν ἐδῆτα, ἑτέροι δὲ οἰκέτας, ὡς εἰς ξένην καὶ πορρῶ καμένην ἀπαίροντο γῆν. ὃ δὲ συμπεράματα τῶν γυναικῶν λαῶν, ἠὲ διδασκαλίαις ἀπαλίας ἑ προσευχαίς καὶ τροπίαις, καὶ τῶν δόπολικῶν ὑπερμαχεῖν δογμάτων παρεγγύσας, ἐπιτόνιστον ἀπῆρκεν. ἠὲ τὸ σφέτερον ἀσυκαλασόντες, καὶ ἀλλήλους τῶν ἐξουσίαις, τῶν ἐσομένων τῶν λύκων τὰς προσβολάς.

Afferri vellet; omnes pastoris sui absentiam lamentari coeperunt: & fluminis alveus completus est navigantium turbâ. Cumque Zeugma pervenissent, & desideratum pastorem cernerent, ejulantes, moerentesque, & in lachrymas effusi, persuadere ei conabantur ut remaneret, nec gregem suum lupis exponeret. Sed cum flecti non posset, legemque Apostolicam iis recitaret, quæ dilerte præcepit obediendum esse magistratibus ac potestatibus, alii aurum & argentum; alii vestem; alii famulos obtulerunt, ut in exteram ac procul difflitam regionem abeunti. At ille, paucis quibusdam rebus ab iis qui magis ipsi familiares erant, acceptis: cum universos prædicationibus suis atque orationibus communiisset, hortatusque esset ut pro Apostolica doctrina fortiter propugnarent, ad Istrum perrexit. Illi vero ad urbem suam reversi, & se mutuis exhortationibus incitantes, luporum incursum expectabant.

Κεφ. ιε'

CAP. XV.

περὶ τῆς ἐπιτομῆς αὐτοῦ σαμοσατῶν ἐξουσίαις.

De religioſo Samosatensium zelo.

Διηγῆσομαι ἡ καὶ τῶν τῶν πίστεως ὁ θεομόντε καὶ ἀκραιφνές, ἀδικεῖν νομίζων εἰ μὴ διὰ τῆς συγγραφῆς ἀείμνης ἡ γυνοῦτο. ἐπεὶ δὲ ἡ γῆ οἰκίας συμμορίας, τὰ πάντα δόξας ποιμῆν ἡ τῶν ποιμῆν γυμνώσαντες, ἑτέρον ἀπὸ ἐκείνου προεβάλλοντο πρὸς ἑαυτὸν, ἡ δὲ τῶν τῶν πόλιν οἰκίαις, ἡ πενία συζῶν, ἡ πλάτω κορῆς, ἡ οἰκίαις, ἡ χεῖρες, ἡ γηπόνους, ἡ φυτοκόμους, ἡ ἀνήρας, ἡ γυνῆς ἡ νέος, ἡ πρεσβύτες, εἰς ἐκκλησιαστικὸν συνήθως ἀφίκετο σύλλογον. μόνος δὲ διήγεν ἐκείνος, ἡ ἐνός αὐτοῦ ἡ τε ὁρῶντος ἡ τε λόγους μετὰ διδόντος. καίτοι φασὶν αὐτὸν, ἐπιδικαίαι συνεζήκειαι πολλῇ. ἐρῶ δὲ καὶ τῶν τεκμήριον. ἐπεὶ δὲ ἡ γῆ λῆσασθαι βεβλήθη, οἱ οἰκέται ἡ βαλανεῖς τὰς θύρας ἐκλήσαν, τὰς εἰσελθεῖν βεβλομένους κολύβους, πλῆθος τῶν θύρων θεασάμενος, ἀναπέσει αὐτάς ἐκέλευσε, καὶ ἀδελφῶς ἡ λυτῶς κοινωνεῖν προσέταξε. ταῦτο δὲ τῶν καὶ ἐνδον ἐν τοῖς θόλοις πεποικησιν λαομένω γῆ αὐτῶν παρεστηκῶτας ἡ δὲ συμμείαχρῶν τῶν θεσμῶν ἡ δὲ τῶν ἐκέλευσε. οἱ δὲ, σιγῶντες εἰσῆκισαν.

EGO vero illorum quoque fidei ardorem ac sinceritatem hoc loco commemorabo: injuriam me facturum existimans, nisi eorum virtutes ad perpetuam posterorum memoriam seriptione mea consecrarem. Nam cum Ariani post ademptum gregi eximium pastorem, ejus loco alium substituisſent, nemo ex incolis civitatis, non pauper, non dives: non servus, non opifex: non agricola, non hortulanus: non vir, non femina: non adolescens, non senex, conventus Ecclesiasticos ex more frequentavit. Solus ipse degerebat, cum nemo eum videre, nemo alloqui vellet. Ajunt tamen illum non mediocri mansuetudine præditum fuisse: cujus rei certissimum argumentum est id quod dicam. Cum lavare aliquando vellet, servi balnearii fores occluserunt, eos qui ingredi vellent, aditu prohibentes. Ipse vero plebem proforibus stantem conspicatus, eas jussit aperiri, & cunctos promiscue secum lavare. Idem etiam intus in tholis balnearum præstitit: Nam cum lavanti sibi quosdam adstantes vidisset, eos ut aquis calidis secum unâ uterentur, rogavit. Cumque illi taciti confi-

sterent, ille honoris ipsius causâ stare A
 eos suspicatus, surgens è balneo ocyus
 abscessit. Tum vero illi aquam hære-
 feos piaculo contaminatam esse rati,
 eam in subterraneos specus emiserunt;
 aliam vero sibi affundi iusserunt. Hoc
 ille comperto, è civitate discessit, stul-
 tum esse ducens, planeque inconsul-
 tum, in ea urbe degere quæ ipsum a-
 versaretur & publico prosequeretur o-
 dio. Digressio Samolatis Eunomio, sic
 enim iste vocabatur, Ariani ejus loco
 Lucium constituerunt; lupum plane &
 gregis insidiatorem. Sed grex, licet
 pastore orbatus, pastoris tamen officii-
 um implevit. Apostolicam enim do-
 ctrinam integram atq; inviolatam per-
 petuo servavit. Qualiter vero cives u-
 niversi istum quoque averlati sint, al-
 tera hæc docebit narratio. Quodam
 die adolescentes pilam inter se jacta-
 bant in foro, eo se ludo oblectantes.
 Forte contigit, ut praterente illac
 Lucio, elapsa pila inter pedes asini illi-
 us pertranfret. Tum vero exclamarunt
 adolescentes, pilam contaminatam ef-
 fe arbitrati. Quod cum ille intellexis-
 set, uni ex famulis qui sequebantur,
 præcepit ut subsisteret, & quid acturi
 essent observaret. At pueri accenso
 rogo, pilaque per flammam trajecta,
 eam ita expiari crediderunt. Equidem
 non ignoro, puerile id facinus fuisse,
 & vetustæ consuetudinis quasdam re-
 liquias. Sed tamen ex eo abunde con-
 jici potest, quam gravi odio civitas illa
 prosecuta sit sectam Arianorum. Cæte-
 rum Lucius mansuetudinem Eunomii
 haudquaquam imitatus est. Sed per-
 suasit Præsidibus, ut complures alios
 sacerdotalis Ordinis viros in exilium
 mitterent. Eos vero qui divina dogma-
 ta acrius quam cæteri defendebant, in
 ultimas oras Imperii Romani relega-
 vit: Evoleium quidem Diaconum, in
 Oasim, desertum oppidulum. Antio-
 chium vero & magni Eusebii propin-
 quitate: erat enim fratris ejus filius, &
 multis egregiis facinoribus clarum,
 atque insuper sacerdotii honore deco-
 ratum, in quendam Armeniæ angu-
 lum. Qualiter vero iste pro divino
 dogmate decertarit, sequentia demon-
 strabunt. Nam cum divinus Eusebius
 post multa certamina, totidemque nu-
 mero victorias, martyrio vitam con-
 summasset, convenit ex more syno-
 dus provinciæ, accessit etiam Jovianus
 qui tunc erat Episcopus Pergæ. Hic

ὁ ἴτιμὴν τὴν σασιν ὑπολαβὼν, θάπτον ἀναστὰς
 ἐξελήλυθεν· οἱ δὲ τῆς αἰρέσεως ἀγχοὶ ἐπὶ
 ὑδὼρ μελεγκηκέναι νομίσαντες, ἐκείνου μὴ τῶν
 ὑπονόμοις παρέπεμψαν, ἕτερον δὲ αὐτοῖς κε-
 ραθῆναι προσέταξαν· τὸ μαθῶν ἐκείνῳ
 ὡχέσθην πόλιν καλιπῶν, πόλιν οἰκίῃν ἀπι-
 χθανομένην καὶ κοινὴν δυσμένειαν ἔχουσαν, ἀ-
 βέλτερον εἶναι νομίσας καὶ λίαν ἀνόητον. Τὸ
 δὲ ἀνομίστα σαμολάα καλιπῶν, ἔτω
 γδωνομάζεο, λίκιον αὐτοῖς ἀπὸ ἐκείνου περὶ
 ἐάλλουτο, προσφασθῆναι λίκον καὶ τῷ προσβάτω
 ἐπέελλον. ἀλλ' ὅμως καὶ ποιμένῳ ἐρημα-
 οῦν τὰ προσβάλα, τὰ ποιμένων ἐργασίῃ
 διέειλεσαν γὰρ τὴν ἀποστολικὴν διδασκαλίαν
 φυλάττειν ἄσυλον· ὅπως δὲ καὶ τῶν ἄλλων
 τῶν ἐμυσάθηον, ἕτερον διδάξῃ διήγημα, με-
 ρακία γὰρ δὴ καὶ τὴν ἀγορὴν σφαῖραν ἀλλή-
 λους ἀνέπεμπον, τερπόμενα τῇ παιδίᾳ· τῆ-
 τε δὲ παροῦσθαι, σιωπῆ τὴν σφαῖραν ἐπι-
 σῆσαν, διὰ τῶν τῶν ὄντων ποδῶν διαβῆναι· οἱ δὲ
 ἀνωλόλυξαν, ἀναπνεύσθησαν μύσας τὴν σφαῖ-
 ραν ὑψηλοφότες· οἱ δὲ σιωπῆς ἐπέλθουσιν ἐν τῷ
 ἐπομένων προσμένειν, καὶ γινώσκοντες τὸ δρωμι-
 νον· οἱ δὲ παῖδες πῦρ ἀνάψαντες, καὶ τὴν σφαῖραν
 διατέπυρρος ἀκονίσαντες, ἔτω καθάρων ὑ-
 πέλασον. καὶ οἶδα μὴν ὡς μερακιῶδες τῆς
 καὶ τῆς παλαιᾶς λείψανον σιωπῆς ἰκανοῖ
 ἴσως τεκμηριώσαι τὸ μῖσθον ὅποσον ἔχου-
 ῖν πάλιν ἐκείνη πᾶσι τὴν δόξιν συμμοριαν·
 μῖρται λέγει, ὅσα ἐξήλωσε τῷ δυνάμει
 πρῶτη. ἀλλὰ πολλὰς μὲν καὶ ἄλλας τῶν
 ἱερῶν ἐξοστρακισμῶν ἀρχόντας ἐπέειπε
 ὁδὸν δὲ ἐξ ἀποφασίως τῶν θεῶν ὑπερμαχί-
 τας δογμάτων, εἰς αὐτὰ ἐξέπεμψε τῆς ρω-
 μαίων ἡγεμονίας τὰ τέρμασι· διόλκιον μὲν
 διακονίας ἡξιομένον, εἰς ὅσιν εἰς τὸ ἐρημα-
 πολίχον ἀνίλοχον δὲ, καὶ τῆς δυσέβειας τῶν με-
 γάλων συζητήσεως κοσμημένον, ἀδελφίδας γὰρ
 αὐτῶν ἔχουσαν ὄν, καὶ πολλοῖς οἰκείοις κα-
 τορθώμασι λαμπρυνόμενον, καὶ μὲν δὴ καὶ ἱε-
 ρωσύνης ἡξιομένον, εἰς τινὰ τῶν δυνάμεων ἐχού-
 πᾶν ὅπως δὲ ὅσα τῶν θεῶν ὑπερηθλῆς δογμα-
 των, τὰ μὲν ταῦτα δηλώσῃ. ἐπεὶ δὲ γὰρ ὁ θεὸς
 εὐσέβειος μὲν τῶν πολλῶν ἀγῶνας, ἐπὶ τῶν ἱσα-
 ελιθμενικῶν, καὶ τῶν μαρτύρων ἐδέξῃ αὐτοῦ
 λος, σιωπῆτε μὲν συνήθως τῶν ἐθνῶν ἡσύχους
 ἀφίκετο δὲ καὶ ἰωβιανὸς τῶν ἐπὶ τῆς τῆνικαῦτα ἐπι-
 σκοπῆ

σκοπος ὧν. ὀλίγον δέ τινα χρόνον ὄδῳ τῶν ἀ-
 ριανίζόντων ἠνέχετο κοινωνίας. πάντων δὲ ἐν τῷ
 ἀνίσχοντι ψηφισαυδῶν τε θεῖα διαδόχον, ὅ
 πῶς τῷ ἱεροῦ τεπέξαν ἀγαγόντων τε καὶ
 κλιναι βιασαυδῶν τὰ γόνατα, ἐπεὶ δὲ ἤ στρα-
 φεῖς εἶδε τὸν ἰωβιανὸν τῷ δεξιᾷ ἐπιθέντα τῇ
 κεφαλῇ, ἀπεσεύσατο τὴν χεῖρα, καὶ τῶν χεῖ-
 ροδένων δοκρυθῆναι προσέταξε, λέγων μὴ
 ἀνέχεσθαι δεξιᾶς δεξαυδῆς διὰ βλασφημί-
 ας τελευθένια μυθήρια. ἀλλὰ ταῦτα μὴν ἐ-
 μὴ πολὺ χρόνον ἐγένετο. τότε ἵεῖς τὴν Ἀρμε-
 νίαν τὴν ἐνδοξέραν ἀπήχθη. ὃ ἵεῖς δι' ἐπί-
 σκόπου τὸν ἱεροῦ διήγε, τῶν γότθων τὴν θράκην
 ληϊζομένων, καὶ τὰς πόλεις πολιορκούντων,
 ὡς τὰ παρ' ἐκείνους γραφῶν ἀηλοῦ.

Aexiguo admodum tempore commu-
 nionem Arianorum admiserat. Cum
 igitur universi Antiochum successo-
 rem patrii elegissent, & ad altare eum
 adducerent, & genua flectere cogere-
 rent, conversus ille, postquam Jovia-
 num vidit manum capiti suo imponen-
 tem, dextram ejus repulit, eumque ex
 numero consecrantium removeri ius-
 sit, negans se dextram illam ferre posse,
 quæ Sacramenta per blasphemiam
 confecta suscepisset. Verum hæc qui-
 dem non diu postea contigerunt. Tunc
 vero in interiorem Armeniam abdu-
 ctus est. Divinus autem Eusebius ad
 Istrum degebat, Gothis Thraciam po-
 pulantibus, urbesque oppugnantibus,
 quemadmodum ex scriptis ejus cogno-
 sci potest.

Κεφ. ις.

Περὶ τοῦ ἀγίου Βαρσέβου ἐπισκόπου ἐδессου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ
 ἱεροῦ τῶν κληρικῶν.

Βαρσέβου ἵεῖς καὶ μὴ πολὺ τὸ κλέος, ὅσον ἐν
 Ἑδέσῳ μόνον ἦν ἴσθαι, καὶ ταῖς ταύτης πλη-
 σιοχώροις πόλεσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν Φοινίκῃ καὶ ἐν
 αἰγυπτιᾷ ὅτι θεοαῖδι ταῦτα γὰρ πάντα διελή-
 λυθετὰ ἐστὶν διὰ τὴν τῆς ἀρετῆς ἀειφειρόμε-
 νος λαμπρότητα. πρῶτον μὴν ὁ ἁγίου ἀρετῶν
 οἰκῆν τὴν νῆσον προσέταξε. ἐπεὶ δὲ ἤγεγε
 εἰς πάντας τὸν ἁγίου ἀρετῶν ἀνδρῶν πλήθη,
 καὶ γὰρ ἀποστολικῆς χάριτος ἀνάπλευσιν ὧν, λό-
 γω τὰς νόσους ἐξήλαυνεν, εἰς ὅξυρον ἀνδρῶν
 καὶ τὴν αἰγυπτιᾷ ἐξέπεμψε πόλιν ὡς ἡ καλεῖ-
 ται κλέος συνήγαγεν ἀπαντας, εἰς φεβρίον ἐξα-
 τοντοῖς ἐκείνους ἀνδράσι βαρβαροῖς, φίλῳ ἵ-
 τῶν ὀνομα, ὁ τῶν ἁγίων ἀγίου ἀπὸ χεῖρας
 προσέβη. ἐν τῇ δὲ ἀδῶ φασί, τὴν ἐκείνους
 μέχει καὶ τῆμερον μεμνηκέναι κλινῆν, πλεί-
 σης ἡξιομένῃ τιμῆς. πολλοὶ γὰρ τῶν ἀρρώστων
 τῶν ἐπ' ἐκείνης καὶ ἀκλινομένοι, τὴν ὑγείαν διὰ
 τῆς πίσεως ἐδέχοντο.

CAP. XVI.

De sancto Barse Episcopo Edesseno, & de cle-
 ricis qui unâ cum illo relegati sunt.

BARSEM vero, cujus nunc quoque
 celebris est fama, non Edesse so-
 lum quam rexerat & in finitimis urbibus
 verum etiam in Phœnice & in Ægypto
 ac Thebaide: has enim omnes provin-
 cias virtutis sue radiis illustravit: Va-
 lens primo quidem Aradum insulam
 iussit incolere. Deinde vero cum in-
 numerabilem hominum multitudinem
 undique ad illum confluere didicisset:
 Apostolicam enim gratiam plenus, mor-
 bos verbo depellebat: cum in oppi-
 dum Ægypti Oxurynchum deporta-
 vit. Sed cum hujus viri fama eo quo-
 que cunctos pertraheret, in ultimum
 quoddam castrum accolentibus barba-
 ris vicinum, cui nomen Philo, cælo
 dignus senex abductus est. Porro in in-
 sula Arado lectum ejus usque in hodie-
 rum diem mansisse ferunt, magno in
 honore habitum. Multi enim ægro-
 tantes, simulatque in eo collocati fue-
 rint, fidei merito pristinam valetudi-
 nem recuperant.

Κεφ. ιζ.

Περὶ τῆς ἐπίσκεψης ἡγουμένου διωγμῶν.

ΠΑΛΙΝ τοῦτον ὁ ἁγίου, τὴν ποιμνὴν τῆς ποι-
 μῆς ἡγουμένως, λυκὸν ἀντὶ ποιμένος
 ἐπέστησεν. ἐπεὶ δὲ ἵεῖς ἀπαντας, τὴν πόλιν καὶ ἀλι-
 πόλεις, πρὸς ἑαυτὸν συνήγαγον, ἀφίκετο
 μὴν αὐτὸς εἰς τὴν Ἑδέσσαν. ἀπὸ τῆς ὑπαρχῆς

CAP. XVII.

De persecutione qua facta est Edessa.

ITERUM igitur Valens cum gregem
 pastore suo viduasset, lupum ei vice
 pastoris impoluit. Sed cum universi
 cives relicta urbe extra mœnia Colle-
 ctas agerent, ipse quidem Edessam
 venit. Prefecto autem Prætorii, qui

Υ